



# Representantforslag 85 S

(2009–2010)

fra stortingsrepresentantene Trine Skei Grande og Borghild Tenden

Dokument 8:85 S (2009–2010)

## Representantforslag fra stortingsrepresentantene Trine Skei Grande og Borghild Tenden om en helhetlig gjennomgang av vilkårene for enkeltpersonsforetak

Til Stortinget

### Bakgrunn

Under den økonomiske konjunkturoppgangen frem til 2007 opplevde Norge en gledelig vekst i etablering av næringsvirksomhet. Veksten kan i stor grad relateres til konjunktursituasjonen, men også regjeringen Bondevik IIs målrettede arbeid for å legge forholdene til rette for norsk næringsliv generelt, og gründere spesielt, må tilskrives noe av æren for den veksten man så. Vilårene for næringsdrivende er imidlertid gradvis forverret under den sittende regjering. Særlig er enkeltpersonsforetak (EPF) blitt de store taperne både etter skattereformen i 2005 og pensjonsreformen i 2007, og har i dag svært ugunstige vilkår sammenlignet med vanlige skatteyttere og andre eierformer. Forslagsstillerne, som både stilte seg bak skattereformen og pensjonsreformen, mener at dette er utilsiktede virkninger som man ikke var tilstrekkelig klar over, og som man derfor må rette opp. Dette kan, etter forslagsstillerens syn, gjøres med enkle grep.

Mens forslagsstillerne ønsker et nyskapende Norge der det er et selvstendig mål at flere starter egen bedrift og tar makten over egen arbeidsdag, synes regjeringen å være svært lite opptatt av problemstillingen. I regjeringens nye politiske plattform «Soria Moria 2» er ordet «gründer» ikke nevnt en eneste gang. De siste årenes statsbudsjett har vært blottet for en politikk for og tiltak rettet mot gründere og de som

skal skape morgendagens arbeidsplasser. I stedet er det masse generelle vendinger og mer av en lite framtidrettet politikk hvor det meste skal skje i regi av det statlige virkemiddelapparat med langtekkelige administrasjons- og søkeprosesser i stedet for direkte stimuli, for eksempel gjennom skattesystemet eller gjennom regelendringer slik forslagsstillerne tar til orde for i dette representantforslaget.

Rett nok skriver regjeringen i «Soria Moria 2» at det i forbindelse med evalueringen av skattereformen skal vurderes de skattemessige rammevilkårene for enkeltpersonsforetak sammenliknet med aksjeselskap, men vel så relevant er det, etter forslagsstillerens syn, å se på de skattemessige rammevilkårene for enkeltpersonsforetak sammenliknet med personlige skatteyttere/lønsmottakere.

EPF-erne skaper sin egen arbeidsplass, bærer personlig den økonomiske risikoen for virksomheten og har hverken rett til sykepenger eller arbeidsledighetstrygd. Likevel betaler EPF-erne vesentlig mer skatt enn «vanlige» arbeidstakere med samme inntekt.

En beregning utført av Skattebetalerforeningen viser at en inntekt på 300 000 kroner gir 38 prosent høyere skatt i et EPF enn den samme inntekten som mottatt lønn. Denne forskjellen oppleves av mange som grovt urettferdig og svært diskriminerende. EPF-erne kommer dårlig ut blant annet fordi de ikke har fått den samme økningen i fradrag som lønsmottakerne, de får formuesskatt på aktiva, blir belønnet med høyere trygdeavgift og har ikke mulighet for regnskapsmessig fondsavsetning av overskudd. EPF-erne omfatter rundt 200 000 norske arbeidsplasser og utgjør rundt 50 prosent av alle norske foretak.

EPF er ofte en startfase for nye fremtidsrettede bedrifter, som forslagsstillerne vil ha flere av. Derfor vil diskriminering av EPF-erne bremse opp fremtidsrettet innovasjon som er nødvendig for å sikre en bærekraftig utvikling. Det vil kvele industrigründere

som ellers ville ha vært sentrale pionerer i teknologisk nyvinningsarbeid mot et karbonnøytralt samfunn. Forfordeling av skattebyrden og dårlige sosiale rettigheter motvirker blant annet støttetiltak for å få kvinnelige gründere i gang med egen virksomhet. Ordningen er også til hinder for de i landbrukssektoren som ønsker å starte opp med annen virksomhet for gradvis å bli uavhengig av subsidier og overføringer.

I en tid da oljeinntekter trykker velstand og velferd, er det et paradoks at nettopp denne tilstanden synes å ha blitt gründernes og innovatørenes største fiende. Alle tar verdiskapningen for gitt, og realpolitikken fokuserer i all hovedsak på fordeling og bevilgninger. Forståelsen av at langsiktig sysselsetting og velferd er uadskillelig knyttet til verdiskapning og innovasjon, synes å ha liten gjennomslagskraft. Etablering av fremtidsrettet virksomhet kommer til å spille en helt avgjørende rolle for verdiskapning når oljen tar slutt. Dessverre er dette et område der Norge rangeres på et absolutt bunnivå i verdensmålestokk.

De fleste andre land har gjort nødvendige justeringer av skattesystemet for å skape skattemessig likhet mellom ulike eierformer. Mens EPF-ere synes å være «tapere» i Norge etter skattereformen av 2005, er situasjonen en helt annen i våre naboland. Disse landene har da også i lengre tid rangert i en helt annen divisjon hva fremtidsrettede etableringer angår. Eksempelvis har enkeltpersonsforetak i Sverige hatt muligheten til regnskapsmessig fondsavsetning av overskudd i 15 år allerede, og ordningen synes å fungere godt. Sverige har også innført ordningene med såkalte «rot-» og «rut-avdrag» som nettopp er målrettet mot typiske enkeltpersonsforetak og selvstendig næringsdrivende. Regjeringen viser liten interesse for problemstillingen og oppfordrer kategorisk til endring av eierforholdet til aksjeselskap. Imidlertid vil en slik skattetilpasning være i strid med konsepsjonsloven for mange foretaks vedkommende og representere et administrativt ressursluk for små bedrifter, uten at dette synes å affisere myndighetene.

Forslagsstillerne viser også til et meget omfattende arbeid for å legge forholdene bedre til rette for småbedrifter og EPF-er som er gjennomført i Europa-kommisjonen. Blant annet gjennom rapporten: «Obstacles to growth – Recruiting the first employee» fra en ekspertgruppe april 2005 og senere: «Small Business Act for Europe (SBA)» fra 2008. I implementeringsdokumentet av SBA (COM(2009) 680) slår Kommisjonen fast at suksesskriteriet for å lykkes er å legge «tenk smått først-prinsippet» til grunn for all politikkutforming og alle politiske beslutninger på alle nivåer i EU («As a key element, the SBA aims at making the "Think Small First" principle a reality in policies and decision making at all levels in the EU»).

Det er forslagsstillerens ønske at dette prinsippet også blir lagt til grunn for all politikkutforming og alle politiske beslutninger når det gjelder norsk nærings- og skattepolitikk. Politikk som er bra for de små bedriftene er nesten uten unntak bra for de store, men ikke nødvendigvis motsatt. Derfor er forslagsstillerne særlig opptatt av gode rammevilkår for de minste bedriftene og for selvstendig næringsdrivende.

Forslagsstillerne viser til at både Venstre og andre opposisjonspartier har fremmet en rekke forslag knyttet til vilkårene for småbedrifter generelt og enkeltpersonsforetak spesielt de siste fire årene. Felles for alle disse forslagene er at de er nedstemt av regjeringspartiene, oftest under henvisning til et eller annet arbeid eller en eller annen vurdering som skulle være på trappene fra regjeringen. Erfaringsmessig er dette arbeid eller vurderinger som aldri har kommet lenger enn i den interne regjeringdiskusjonen. Et eksempel på denne type «vurdering» er at regjeringen og regjeringspartiene både i eierskapsmeldingen (St.meld. nr. 13 (2006–2007)) og i «Soria Moria 1» varslet en gjennomgang av gründerfinansieringen, herunder eventuell opprettelse av en gründerbank. I «Soria Moria 2» er dette helt fjernet, og Stortinget har fortsatt til gode å få seg presentert en gjennomgang av gründerfinansieringen eller argumenter mot opprettelsen av en gründerbank.

For å unngå en slik unødvendig «skyggebokning», men heller fremme konkrete, varige forbedringer og økt likebehandling for EPF, mener forslagsstillerne det er behov for en samlet gjennomgang av vilkårene for enkeltpersonsforetak med sikte på forbedring på alle områder. Forslagsstillerne vil spesielt peke på følgende områder:

- skattemessig likebehandling,
- bedre sosiale rettigheter,
- forenklinger i regelverk og reduksjon av skjema-veldet,
- et målrettet statlig virkemiddelapparat/gode offentlige støtteordninger,
- tilgang på kapital

### Skattemessig likebehandling

Forslagsstillerne viser til skattereformens mål om et enklere og flatere skattesystem, med tilnærming av skattesatser mellom arbeid og kapital, og færre fradrag. Forslagsstillerne støtter helhjertet opp om disse hovedretningslinjer. Antall fradrag bør generelt begrenses, og fradrag som bare er knyttet til enkeltgrupper uten saklig begrunnelse, må reduseres og etter hvert avskaffes. De mest målrettede fradragene vil være store bunn- eller minstefradrag som tar høyde for at det av ulike årsaker finnes utgifter som kan betraktes som utgifter til inntekts ervervelse, og som dermed ikke skal skattlegges. Mens det for vanlige

lønnsmottakere til dels er tatt høyde for dette, må selvstendig næringsdrivende/enkeltpersonsforetak dokumentere alle utgifter som går til fradrag på skattbar inntekt. For svært mange dreier dette seg om mange småutgifter som må dokumenteres, med den merbelastning det har i form av tid som går med til denne type unødvendig papirarbeid. Forslagsstillerne mener derfor enkeltpersonsforetak må få mulighet til å velge et bunnfradrag på linje med, og i samme omfang som, vanlige arbeidstakeres rett til minstepfradrag. Forslagsstillerne viser videre til Dokument nr. 8:52 (2007–2008) om å innføre rett til et næringsfradrag for selvstendig næringsdrivende for nærmere beskrivelse og argumentasjon for forslaget. Forslagsstillerne viser videre til at Finansdepartementet i svar på spørsmål nr. 113 fra Venstre og nr. 23 fra Høyre i forbindelse med statsbudsjettet for 2010 hevdet at det må gjøres en rekke utredninger og avgrensninger før et slikt forslag kan iverksettes og provenyeffekten av dette kan beregnes. Dette understreker forslagsstillerens ønske om en helhetlig gjennomgang av vilkårene for EPF-ene.

Forslagsstillerne ønsker videre en økt skattemessig likebehandling av enkeltpersonsforetak og aksjeselskap gjennom å innføre en fondsordning etter svensk mønster. Den svenske ordningen innebærer at det gis fradrag i næringsinntekten for avsetninger til et såkalt ekspansjonsfond. Samtidig betales en «expansionsmedelskatt» på 28 prosent av det avsatte beløpet, tilsvarende den skatten aksjeselskaper ville ha betalt på overskudd som senere brukes til investeringer. Tilbakeføring fra fondet skatlegges som næringsinntekt, korrigert for den tidligere betalte skatten på 28 prosent. Det er ingen tidsbegrensning for når et avsatt beløp senest skal tilbakeføres, men det gjelder en grense på årlig avsatt beløp på 138 prosent av kapitalen i selskapet. Begrunnelsen for den svenske ordningen er å sikre økt likebehandling av tilbakeholdt overskudd hos personlig næringsdrivende og i aksjeselskaper.

I svar på spørsmål nr. 127 fra Venstre i forbindelse med statsbudsjettet for 2010 skriver departementet at:

«Provenytapet ved en slik ordning ville avhenge av utforming og omfang, men bokført proveny tap i innføringsåret ville trolig være i milliardklassen. Det reelle provenytapet ville imidlertid være lavere siden dette først og fremst er en skattekredittordning og staten ville få skatten innbetalt på et senere tidspunkt. Departementet kan imidlertid ikke gi anslag på provenyvirkningene uten en nærmere utredning og konkretisering av forslaget. Utforming og omfang ved tilpasning av en ordning etter mønster av de svenske reglene om ekspansjonsfond/expansionsmedel til norske skatteregler, vil kreve en nærmere utredning.»

Dette svaret understreker, etter forslagsstillerens syn, behovet for en helhetlig gjennomgang av både

de skattemessige og andre sider av EPF-enes vilkår. Forslagsstillerne viser for øvrig til Representantforslag 67 S (2009–2010) fra representanter fra Høyre om investeringsfond for enkeltpersonsforetak etter samme modell som Venstre foreslo i forbindelse med statsbudsjettet for 2010 (Innst. 3 S (2009–2010)).

Forslagsstillerne viser videre til ordningene med skattefri etter- og videreutdanning, hvor arbeidsgiver i for eksempel aksjeselskap kan dekke skolerelaterte utgifter for sine ansatte, uten at den ansatte blir skattlagt for fordelene, mens selvstendig næringsdrivende ikke kan dra nytte av den samme ordningen. Forslagsstillerne viser også til Skattefunnordningen, hvor næringsdrivendes egeninnsats ikke regnes med i kostnadene som danner grunnlag for skattefradrag gjennom Skattefunnordningen. Til sammenligning innrømmes samme person skattefradrag dersom vedkommende organiserer driften som aksjeselskap og betaler seg selv lønn. Forslagsstillerne viser videre til at ESA har godkjent ordningen med tilskudd til ulønnet arbeidsinnsats i Skattefunn og at det således kun står på politisk vilje for å gjeninnføre ordningen.

Forslagsstillerne viser også til at næringsdrivende må betale formuesskatt på alle aktiva knyttet til næringsvirksomheten, og overskudd må beskattes fullt ut det året overskuddet oppstår. Investeringer må gjøres med beskattede midler.

### **Bedre sosiale rettigheter**

Forslagsstillerne ønsker en fremtidsrettet næringspolitikk som virker. Skal man lykkes med en slik overordnet strategi, er det nødvendig å sikre at selvstendig næringsdrivende gis like rettigheter til sosiale ordninger som andre arbeidstakere. En likestilling av disse rettighetene vil også legge bedre til rette for at flere kvinner vil våge og evne å starte egen arbeidsplass for seg selv og andre. Rett nok har selvstendig næringsdrivende fra og med 1. juli 2008 fått rett til svangerskapspenge og foreldrepenger fra folketrygden med 100 prosent dekning (inntil 6 G), men dette er overfinansiert av de selvstendig næringsdrivende selv ved økt trygdeavgift for den samme gruppen.

Dekningsgraden for selvstendig næringsdrivendes trygderettigheter er imidlertid fortsatt 65 prosent ved omsorg for egne små barn når det gjelder rett til sykepenge og pleie og omsorgspenger ved sykdom under svangerskap. Det samme gjelder for sykepenge knyttet til egen sykdom. Enkeltpersonsforetak har kun krav på sykepenge med 65 prosent av sykepengegrunnlaget f.o.m. den 17. dagen (ventetid). De har ingen rettigheter når det gjelder reglene om yrkesskade og yrkessykdom, men kan tegne frivillig yrkesskadetrygd. Næringsdrivende har heller ikke krav på at oppdragsgiver eller andre tegner yrkesskade-forsikring, men må i tilfelle tegne egen forsikring.

Forslagsstillerne viser til at likestilling knyttet til fulle rettigheter ved omsorg for små barn og ved sykdom under svangerskap kun koster 11 mill. kroner og er en liten kostnad for å legge til rette for at flere, spesielt kvinner, etablerer nye enkeltpersonsforetak. Dessverre har stortingsflertallet, bestående av regjeringspartiene, stemt ned forslag om dette ved hver eneste budsjettbehandling de siste fire årene. Dette på tross av at statsminister Jens Stoltenberg senest i Stortinget 17. februar 2010, på spørsmål fra Trine Skei Grande om hva statsministeren hadde lært etter besøk hos gründerbedriften Opera Software, sa følgende:

«Flere nevnte også en del velferdsordninger, bl.a. foreldrepermisjon, sykepenger og den type ordninger – og at disse skulle være mer tilpasset selvstendig næringsdrivende. Vel, vi har gjort noen forbedringer, vi ser på om vi skal gjøre ytterligere forbedringer.»

Forslagsstillerne viser videre til at man i de siste månedene har hatt en omfattende diskusjon knyttet til sykefraværet, hvor regjeringens utgangspunkt har vært at arbeidstakernes rettigheter med 100 prosent dekningsgrad fra første dag under sykdom skal ligge fast, mens en diskusjon om selvstendig næringsdrivendes rettigheter og dekningsgrad knyttet til sykdom har vært helt fraværende. Denne gruppen har kun krav på sykepenger med 65 prosent av sykepengegrunnelaget f.o.m. den 17. dagen, og betaler samtidig en langt høyere trygdeavgift enn vanlige arbeidstakere (næringsdrivende må betale 11 prosent av brutto inntekt i folketrygdavgift, mens vanlige lønsmottagere betaler 7,8 prosent).

Forslagsstillerne viser også til en rekke andre områder hvor de sosiale rettighetene til selvstendig næringsdrivende/enkeltpersonsforetak er langt dårligere enn for «vanlige» arbeidstakere:

- Arbeidsledighetstrygd. Næringsdrivende har som hovedregel ikke krav på dagpenger ved arbeidsledighet. For næringsdrivende over 64 år er det gjort unntak, men da må visse vilkår oppfylles.
- Lønnsgarantiordningen. Ved konkurs har selvstendig næringsdrivende ingen garanti fra Lønnsgarantifondet. «Lov om statsgaranti for lønnskrav» gjelder for ansatte i bedrifter, blant annet aksjeselskap og/eller NUF.
- Pensjon. Næringsdrivende i enkeltpersonsforetak har adgang til en innskuddspensjonsordning tilsvarende obligatorisk tjenestepensjon for «vanlige lønsmottakere», men begrenset oppad til minimumsgrensen. Det betyr at innskuddet for enkeltpersonsforetak/selvstendig næringsdrivende ikke kan utgjøre mer enn 4 prosent av lønn mellom 1 og 12 G, mens andre foretak kan sette av inntil 8 prosent av lønn mellom 6 og 12 G (og 5

prosent av lønn mellom 1 og 6 G) med fullt skattefradrag for sine ansatte.

### **Forenklinger i regelverk og reduksjon av skjemaveldet**

Forslagsstillerne vil at det skal være enkelt å starte, drive og eie næringsvirksomhet i Norge. Målet må være å minske de administrative kostnadene, som har oppstått på grunn av regler og skjemavelde, med minst 25 prosent innen 2012. Målet må også være å skape en merkbart og målbar forandring til det bedre i bedriftenes hverdag. Bedrifter med færre enn fem ansatte belastes hvert år med nesten 20 mrd. kroner i kostnader til rapportering av offentlige skjemaer og oppfølging av regelverk. Kompliserte lover og regler og et omfattende skjemavelde er i sum et stort problem, spesielt for små bedrifter og enkeltpersonsforetak. På de fleste områder må de forholde seg til de samme lover og regler og svare på de samme oppgavene som større bedrifter og bruker forholdsvis mer av sin tid på dette arbeidet enn store virksomheter. Det fjerner fokus og ressurser fra verdiskapingen i bedriftene. Forslagsstillerne tar derfor til orde for en storstilt forenkling og samordning av lover, regler, rapportering og kontroll, tilpasset hverdagen til gründere og små og mellomstore bedrifter, blant annet ved at nye eller endrede pålegg underlegges en kostnads-/nyttevurdering for forvaltning og næringsliv, at regelverket ikke endres unødige ofte og at bedriftene får tilstrekkelig tid til å tilpasse seg nytt eller endret regelverk, at all innrapportering fra næringslivet til det offentlige foregår gjennom samme kanal og at samme opplysning innrapporteres bare én gang, at det utvikles én portal for elektronisk informasjon fra det offentlige til bedriftene og at systemet med importmerverdiavgift på varer legges om.

En av utfordringene er også at oppstartskostnadene for nye selskaper bør være så lave som mulig. I EU har det vært et systematisk arbeid for å gjøre nettopp dette, og gjennom en villet politikk har de gjennomsnittlige oppstartskostnadene for nye bedrifter i EU-landene blitt halvert i perioden 2002 til 2009. Mens oppstartskostnadene i 2002 var omtrent identiske mellom bedrifter i EU-land og i Norge, er oppstartskostnadene i 2010 nær tre ganger høyere i Norge enn i EU-landene.

Forslagsstillerne viser i denne forbindelse til en rekke forslag fra Venstre om å redusere gebyrene til Brønnøysundregistrene, som et ledd i å redusere oppstartskostnadene, framsatt ved ulike budsjettbehandlinger i Stortinget.

Forslagsstillerne viser videre til Representantforslag 15 S (2009–2010) fra representanter fra Framskrittspartiet, hvor det er fremmet en rekke konkrete oppryddings- og forenklingstiltak, mange målrettet mot de minste bedriftene og enkeltpersonsforetak. Det framgår imidlertid av finansminister Sigbjørn

Johnsens omfattende brev til Stortinget, datert 26. november 2009, at mange av forslagene trenger en tydeligere avgrensning og/eller en mer omfattende vurdering. Dette underbygger, etter forslagsstillerens syn, behovet for en samlet gjennomgang av alle sider av vilkårene for enkeltpersonsforetak. Forslagsstillerne viser også til Representantforslag 61 S (2009–2010) om et eget norsk regelråd for å redusere kostnadene knyttet til regelverk og rapportering for næringslivet.

### **Et målrettet statlig virkemiddelapparat/gode offentlige støtteordninger**

Forslagsstillerne er bekymret for den økende kompleksiteten i det offentlige virkemiddelapparatet mot næringslivet. Ulike virkemidler og offentlige støtteordninger, med til dels liten innbyrdes sammenheng og uoversiktlige koblinger, bidrar til å hemme verdifull nyskaping. Det er en fare for at kompleksiteten i virkemiddelapparatet bidrar til å skape uhen-siktsmessig sterke bindinger mellom virkemiddelapparatet og den enkelte gründer, og belønne de som er flinkest til å orientere seg i støtteapparatet snarere enn de som har de beste ideene. Dessuten mangler det et dedikert organ som kan komme med innspill til myndigheter om nødvendige endringer og forslag til forbedringer og forenklinger.

Forslagsstillerne mener det er behov for en full gjennomgang av Innovasjon Norge og andre deler av det offentlige virkeapparatet, med sikte på betydelige forenklinger og forbedringer. Offentlige virkemidler skal være tydelige på om de er målrettet mot nyskaping for gründere og bedrifter over hele landet, eller om virkemidlene har som hovedhensikt å sikre bosetting.

Forslagsstillerne mener at et viktig tiltak for å oppnå dette er å dele Innovasjon Norge i to ulike enheter. Den ene delen skal være en målrettet nyskappingsdel for gründere og bedrifter i hele landet.

Generelt bør Innovasjon Norge, etter forslagsstillerens syn, få mye mer av en ombudsrolle overfor gründere og bedrifter etter modell fra EUs «SME Envoy» og etter hovedprinsippene i det svenske Tilväx-tverket (basert på gamle NUTEK). Forslagsstillerne vil derfor omorganisere, fornye og fristille Innovasjon Norge (IN) slik at IN kan bli en samlende aktør innenfor dette området slik hensikten en gang var. Skal dette lykkes, må Innovasjon Norge få en langt friere rolle i forhold til politiske myndigheter. Innovasjon Norge må også i langt større grad være en premissleverandør mot myndigheter og det politiske miljø når det gjelder å foreslå og formidle tiltak for økt entreprenørskap, innovasjon og forenkling.

For mange gründere og enkeltpersonsforetak er det også viktig at det skapes gode møteplasser og sosiale nettverk. Stat, kommuner og fylke må derfor skape møteplasser mellom forskningsmiljøer,

gründermiljøer og kapitalmiljøer. En av de største utfordringene i dag er at gode ideer forblir nettopp det. Dessuten må det skapes møteplasser og nettverk for gründere som for eksempel British Business Angels Association, gründerteam, gründerkafeer mv., gjerne innenfor ulike segment som for eksempel egne møteplasser for kulturbasert næring.

### **Tilgang til kapital**

Forslagsstillerne vil sikre bedre tilgang til risikovillig kapital for gründere gjennom det offentlige virkemiddelapparatet og gjennom skattestimulans for private investorer. Erfaringene fra USA og England med såkalte «Business Angels» er svært positive. Forslagsstillerne vil at det innføres en tilsvarende ordning i Norge kalt «KapitalFUNN» hvor det gis mulighet til 20 prosent skattefradrag for investeringer i selskap, gitt at investeringen holdes i minimum 3 år, og at man ikke er tilknyttet selskapet.

Mindre private investorer, såkalte «Business Angels», blir stadig viktigere støttespillere når det gjelder å skaffe risikovillig kapital til mindre, nystartede bedrifter. Etter at bedriften har brukt opp tilgjengelig kapital, i form av egne midler og støtte fra virkemiddelapparatet, oppstår det ofte et finansieringsgap som er vanskelig å fylle. Bedriften er ennå ikke i en posisjon der de er av interesse for venturekapitalistene, samtidig som kapitalbehovet er prekært, for å få ført forretningsideen ut i livet. Dette forholdet har blitt ytterligere forsterket gjennom finanskrisen, der kapitaltilgangen fra for eksempel banker og venturefond har tilnærmet tørket helt inn.

I Storbritannia har nesten 80 prosent av alle Business Angels benyttet seg av landets skatteincentiver for å få en skattereduksjon i forbindelse med investeringen. Undersøkelser viser at 24 prosent av det totale investerte beløpet årlig ikke hadde funnet sted hvis det ikke var for skatteincentivene. Dette viser at premiering i form av skatteincentiver har en betydelig effekt når det kommer til private investorers vilje og motivasjon for å engasjere seg i risikoprojekter.

Forslagsstillerne viser til at også på dette punkt mener regjeringen at det vil kreve en omfattende utredning (svar på spørsmål fra Venstre i forbindelse med statsbudsjettet for 2009) for å gjennomføre en ordning med «KapitalFUNN», noe som igjen underbygger behovet for en helhetlig gjennomgang av alle forhold knyttet til enkeltpersonsforetak.

Også det offentlige virkemiddelapparatet bør i langt større grad rettes inn mot å bistå gründere i en kritisk tidlig fase. Regjeringen har som tidligere nevnt lovet en gjennomgang av gründerfinansieringen, herunder eventuell opprettelse av en gründerbank. I Innovasjonsmeldingen (St.meld. nr. 7 (2008–2009)) uttaler regjeringen blant annet følgende:

«En bedrift i tidlig fase kjennetegnes ved at den ennå ikke har et salgbart produkt. Utfordringen for disse bedriftene er å ha tilstrekkelig likviditet til å dekke de løpende utgiftene, som ofte er stigende. Det offentlige virkemiddelapparatet bistår bedrifter i utviklingsfasen med ulike risikoavlastende virkemidler. Regjeringen er opptatt av å finne gode løsninger på bedrifters utfordringer i tidlig fase, og vil legge til rette for bedre informasjon og tilgjengelighet til de virkemidlene som i dag finnes. Regjeringen vil følge dagens situasjon med tiltakende knapphet på kapital nøye, og løpende vurdere behov for særskilte tiltak, også innenfor det offentlige virkemiddelapparatets portefølje.»

Problemet er altså ikke regjeringens uttrykte målsettinger i ulike dokumenter som har kommet til Stortinget, men den praktiske oppfølgingen av disse. Det er også påfallende at mens det i regjeringens dokumenter fra perioden 2005–2009 var mange og konkrete lovnader, er de fleste av disse strøket i den nye regjeringserklæringen. Det er dårlig nytt, ikke minst for de mange som står og vipper mellom å våge å gjøre et forsøk på å realisere en god idé eller velge den trygghet det er å arbeide hos en arbeidsgiver.

Forslagsstillerne understreker til slutt at hensikten med forslaget selvfølgelig ikke er å foreslå lovløse tilstander, eller at det skal være «fritt fram» for useirolse aktører. Det kan derfor også være grunn til å se på om regelverket på enkelte områder skal strammes inn når det gjelder enkeltpersonsforetak. Dette kan

for eksempel gjelde kreditorvern og økt kontrollvirksomhet fra skattemyndighetenes side.

Framtidens velferdssamfunn avhenger av et nyskapende næringsliv. Framtidens arbeidsplasser er ennå ikke skapt, og forslagsstillerne ønsker en politikk som støtter nyskapere og gründere. Forskning, utdanning og skattesystem er viktige forutsetninger for framtidens arbeidsplasser og velferd. Samfunnet må gi rom for menneskets skapende evner i skoleverk, forskning, kultur og næringsliv. Vi må slippe fram de som tør å satse, og som tør å tro på en idé. For forslagsstillerne er det minst like naturlig å skape sin egen arbeidsplass som det å finne sin plass innenfor det etablerte arbeidslivet. Og det er ærefult å tjene penger på å starte sin egen bedrift.

## Forslag

På denne bakgrunn fremmes følgende

f o r s l a g :

Stortinget ber regjeringen snarest foreta en helhetlig gjennomgang av vilkårene for enkeltpersonsforetak spesielt knyttet til skattemessig likebehandling, bedre sosiale rettigheter, forenklingstiltak, tilgang på kapital og det offentlige virkemiddelapparatets innsats, for å få ny vekst i antall nyetableringer.

9. mars 2010



